

Законска основа

Проблематиката во однос на штетната бучава која се емитура во животната средина во Република Македонија е регулирана со следната законска регулатива:

⊕ Законот за спречување на штетната бучава ("Сл. Весник на СРМ" 21/84). Врз основа на овој Закон досега не се донесени подзаконски акти за регулирање на штетната бучава во зависност од различните извори на бучава како што се моторни возила, авиони, железнички сообраќај, градежни машини, апарати за домаќинство и други извори на бучава.

⊗ Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава ("Сл. Весник на РМ" 64/93), донесена врз основа на Законот за прекршоците на јавниот ред и мир ("Сл. Весник на СРМ" 25/72, 29/83, 34/83, 51/88, 19/90 и "Сл. Весник на РМ" 26/93).

● Наредба за задолжително атестирање (хомологација) на моторни возила со најмалку четири тркала во поглед на бучава ("Сл. Весник на РМ" 16/97), донесена врз основа на Законот за стандардизација ("Сл. Весник на РМ" 23/95).

Стандарди кои се користат во оваа проблематика се следните:

- ISO 3746 - ги дефинира основните термини и мерни методи за бучава и нивниот ефект врз човекот
- ISO R-1999
- DIN 45633
- IEC 179 и 179a

Согласно постојната законска регулатива, податоците од мерењето и следењето на нивото на бучава се доставуваат до Министерството за животна средина и просторно планирање, Македонски информативен центар за животна средина. Добиените податоци се обработуваат и така обработени, подоцна се доставуваат до ЕЕА.

Што е звук?

Звукот е брановидно движење на честичките во воздушна, течна и цврста средина. Може да се дефинира како промена на притисокот која може да ја детектира човечкото уво. Звукот не поминува низ безвоздушен простор. Бројот на варијациите на притисокот во секунда се нарекува фреквенција на звукот, и се мери во херци (Hz). Млада здрава личност вообичаено ги слуша фреквенциите кои се во опсег од околу 20 Hz до 20 000 Hz (20 kHz). Јачината на звукот се мери во dB или μ Pa. Брзината на звукот е различна во зависност од материјата низ која минува. Еве неколку примери:

материја	брзина во м/сек	материја	брзина во м/сек
гуна	40 - 150	месинг	3500
воздух	340	сид од тула	3600
плута	500	бетон	4000
олово	1300	челик	5000
вода	1450	алуминиум	5100
дрво	3200	стакло	5200

Знаеш ли колку си зелен?

Максимално дозволено ниво на бучава за простории во објекти во кои е потребен мир

ТАБЕЛА БР. I

Вид на објекти	Максимално дозволено еквивалентно ниво на бучава (dB (A))	
	ден	ноќ
1 станибни и станибено деловни згради	40	35
2 школски и високобразовни објекти	40	40
3 болници и лежнички	35	30

Максимално дозволено ниво на бучава за соодветни подрачја

ТАБЕЛА БР. II

Намена на подрачјето	Максимално дозволено ниво на бучава (dB (A))		Максимално дозволено ниво од зградата (dB (A))	
	ден	ноќ	L 10	L 5
1 здравствени центри, лежнички, бањи, куќи за одмор	45	40	60	60
2 туристичко рекреативни подрачја, околна на болница	60	45	60	75
3 станибни подрачја, училишта, воспитно образовни установи, јавни зградни и рекреативни подрачја	55	45	65	75
4 трговско станибено деловни подрачја со околна сообраќајница во длабочина 50 м, средната на сообраќајницата	60	50	70	75
5 трговски, управни центри без станибни згради или со исклучок на одредени станибни згради	65	50	70	85
6 производни, стопански, сервисни и транспортни подрачја без станибни згради	70	70	80	90

Македонски информативен центар за животна средина

Контакт лице: Катерина Николовска
Адреса: ул. "Дрезденска" бр. 52
телефон: 30 66 930 лок. 156

Знаеш ли колку си зелен?

- Во што се мери јачината на звукот?
- Што се мери во dB?
- Кој емитуира најголема бучава?
- Што предизвикуваат сообраќајните средства и машините?
- Каков извор претставува колона на возила?

Македонски информативен центар за животна средина

Контакт лице: Катерина Николовска
Адреса: ул. "Дрезденска" бр. 52
телефон: 30 66 930 лок. 156

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ Република Македонија

Македонски информативен центар за животна средина

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ Република Македонија

Македонски информативен центар за животна средина

Мерењето и следењето на бучавата се потребни за постигнување и одржување на нивоа на бучава во животната средина во дефинирани области и под различни услови, со крајна цел да се заштити здравјето и добросостојбата на населението. Како една од негативните последици врз животната средина како резултат на технолошкиот развој, таа најчесто е предизвикана од сообраќајните средства и машините кои се користат во производните процеси. Овластени институции кои во моментот вршат мерење на нивоа на бучава во Р. Македонија се:

- Централна лабораторија за животна средина при Министерството за животна средина и просторно планирање која врши само инцидентни мерења најчесто на барање на правни или физички лица.
- Републички завод за здравствена заштита при Министерството за здравство. Заводите за здравствена заштита во Скопје и Битола вршат проценка на штетното влијание на комуналната бучава над експонираното население.

Намена и цел на мерењето и следењето на бучавата

Мерењата кои се вршени од страна на овластените институции наменети се за да може да се обезбеди непречено:

- Прибирање на податоците
- Систематизација на податоците
- Обработка на податоците
- Воспоставување на база на податоци, со можност за нивно користење
- определување на таканаречени "црни точки"

Што е бучава?

Развојот на техничките средства во урбаните средини придонесе да се создаде нов вид на загадување во животната средина, а тоа е бучава. Под бучава се подразбира секој звук кој, поради големиот интензитет и долготрајното дејство, предизвикува физички или психички последици. Бучавата најчесто е предизвикана од сообраќајните средства и машините кои се користат во производните процеси.

